

lader os da tage det bebudede Forslag, naar det kommer, og see at bringe Noget ud deraf, men lader os ikke begynde at arbejde derpaa med nogen Forhaabning; thi, kunde den ærede Minister forrige Gang faae Kongen til at bruge sit Veto, saa kunne vi være sikre paa, at han ogsaa gjør det denne Gang, og det Forslag til en Communallov, som den ærede Minister skulde forelægge, det har han jo selv sagt, at han ikke kunde vente at ville finde Thingets Bifald. Det er jo altsaa et Vidnesbyrd om, at han endnu har den samme Mening med Hensyn til vor frie Udvikling, som han, baade i Tale og Skrift har havt, ligesiden han forhen var Minister, men maatte træde af, og til denne Dag. Disse Bemærkninger har jeg følt mig opfordret til at fremsætte, fordi jeg troer, at det vil være et forgjæves Arbejde at komme med det Slags Love, saalænge den ærede Mand staaer i Spidsen for Indenrigsministeriet, som nu indtager denne Plads.

J. N. Hansen: Jeg har ønsket Ordet, for at udtale min Tak til den ærede Minister for det Svar, han idag har givet os. Det højeste Ønske, en lovgivende Forsamling kan have ligesoverfor Ministeriet, er jo, at man kjender hinanden tilbørligt, og den ærede Minister har idag med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal, tilligemed alle de øvrige Spørgsmaal, der staae i nærmere eller fjernere Forbindelse dermed, ladet os skue saa grant ind i ham, at vi fra idag af kjende hinanden, og det var altsaa derfor, jeg vilde takke den ærede Minister. Jeg skal tillade mig at fremhæve de Puncter, hvori vi nu kjende hinanden, og hvori vi staae overfor hinanden som afgjorte Modstandere. Den ærede Minister har ikke gjort det ringeste Stridt til at fuldbyrde Grundlovens Bud med Hensyn til en friere Communalforfatning; han har tværtimod gjort, hvad han kunde, for at det ikke længere skulde være Grundlovens Bud, og han vil slippe Grundlovens Bud ved at faae dette Bud ud af Grundloven, medens vi Andre derimod ville, at Grundlovens Bud skal gjen-nemføres i Livet. Han har dernæst ganske aabenbart sagt os, at et Lovforslag, som han vilde kunne fremkomme med, aldeles ikke vilde finde nogen Tilslutning her; det viser altsaa,

at vi atter her fra den ærede Ministers Side have en aaben og bestemt Erklæring om, at han ikke vil gaae med os, at han ikke i nogen Maade troer det muligt at kunne gaae med os. Deri ere vi enige med ham, vi troe det heller ikke. Den ærede Minister har sagt, at han ikke ansaae en saadan Lov for paatrængende; jeg troer, at 99 Hundrede dele af Folket troer, den er paatrængende, og jeg troer, at Fleertallet af os her anseer den for paatrængende. Deri staae vi altsaa ligeledes aldeles imod hinanden. Endelig, og det har i Særdeleshed undret mig at høre, lægger den ærede Minister mere Vægt paa den Maade, hvorpaa en Lov bliver vedtaget paa Rigsdagen, end at den vedtages der. Det er en ganske mærkelig Betragtning, som jeg ikke paa nogen Maade troer kan kaldes constitutionel, at sige: det er ikke Rigsdagens virkelige Mening med den Lov, fordi Hensynet til de vanskelige Forhold og Omstændigheder har været stillet over Hensynet til det ønskelige Indhold af Loven. Men, — fordi man finder sig i den Nødvendighed at opgive Endeel af det, man anseer for det Rette og Rigtige, fordi Forholdene og Omstændighederne ere vanskelige, fordi man af dette Hensyn opgiver Noget af det, man vilde fordrer, naar man kunde have fordret det Hele, — der for er Ingen berettiget til at sige, at det ikke er Thingets Mening at ville have denne Lov; tværtimod viser det, at det er Thingets saa alvorlige Mening, at det endog vil opgive Noget af det, det finder burde naaes, for at føie sig efter Omstændighederne, og det er altsaa aldeles uberettiget at omtale den Maade, hvorpaa en Lov er vedtaget, for at give nogen som helst Støtte til en Minister, der tilraader Hans Majestæt at anvende sit Veto imod den. — Med Hensyn til det Spørgsmaal, den sidste ærede Taler udtalte sig om, hvorvidt vi skulle gaae til at behandle en lignende Lov med noget Haab eller ikke, da troer jeg, at han har nogen Uret, idet han, som jeg formener, stillede det temmeligt skarpt, at vi ikke kunne have noget Haab; thi den ærede Minister har jo selv sagt os her i Salen, at der gives mange Maader, hvorpaa han kan udtræde af Ministeriet, og, forsaavidt en af